№. 265.

BREDASCHE Staat-, Letterkundige Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijk Blad.

Woensdag den 7 December.

NEDERLANDEN.

Breda, den 6den December.

Nadat, (gelijk wij in ons voorlaatst nommer gemeld hadden, dat in den loop dezer week plaats hebben zou) 11. zondag, op de gewone exercitie, het den schutters dezer stad tot den 1sten ban beborende, door hunnen kolonel den Wel Ed. Gestr. Heere *van Tets*, aangekondigd was, dat hun vertrek uit deze vesting naar de hoofdplaats 's Hertogenbosch op dingsdag of woensdag aanstaande was vastgesteld, had gisteren morgen, na vooraf gegane inspectie, het plegtig afscheid plaats, dat gemelde heer kolonel, benevens de Zeer Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders van deze hunne stadgenooten en voor het vaderland uittrekkende burgers namen. De schutters, ongeveer 130 man sterk, en onder aanvoering van den Wel Ed. Gestrengen Heer *Kuijsten van Hoosen*, bevelvoerend kapitein, benevens van de heeren luitenants *Arrachard*, *Hoppenbrouwers* en *van der Borght*, zich ten dien einde op de gewone verzamelplaats vereenigd hebbende, werd door dezelve, na de aankomst van den heer kolonel, een kring gevormd, waarin deze zich met alle officieren onzer schutterij geplaatst hebbende, den uittrekkenden krijgsmakkers plegtig toesprak, hen te kennen gevende het aangenaam gevoel dat hem vervulde, dat ook dezer stads schutterij, met die van alle oorden des vaderlands, geroepen was, om de wapenen voor hetzelve te voeren en, zoo het de nood verëischte, het leven voor hetzelve en den Koning veil te hebben. Het was hem bewust, en hij was fier daarop, dat toen vroeger een deel der Bossche schutterij geroepen werd, om mede te behooren onder het getal dergenen, die in den strijd van hunne dapperheid deden blijken, ook de Bredasche schutterij het verlangen daartoe evenzeer aan den dag gelegd had. Thans was, door Zr. Ms. gunstige beschikking het oogenblik gekomen dat dezer stads schutterij onder de gelederen der overige vaderlandsche strijdersen werden geschaard en hield hij zich overtuigd dat ook zij, zoo de nood hen ten strijde riep, even als hunne voorvaderen, alles voor het heil van het dierbaar vaderland en den geliefden Koning zouden opofferen. Daarop nam de kolonel zoo van de schutters als heeren officieren een hartelijk afscheid, hen allen van zijne vriendschap en genegenheid verzekerende." Met een driewerf herhaald algemeen: *Leve de Koning! Leve onzen Overste!* werd deze toespraak en het vaandel des kolonels toegejuicht en beantwoord.

De heeren officieren, nadat het geld hertield was, alsteen het stedelijk bestuur, de edel achtbare heeren *de Roij* burgemeester, *van Naersen* en *van Mierlo*, wethouders dezer stad, die mede den schutters hunne afscheidsgroete kwamen brengen, te gemoet gegaan zijnde, werd, bij derzelver komst, een nieuwe kring gevormd en sprak de edel achtbare heer burgemeester met vaderlijke en hartelijke woorden de uittrekkende manschappen toe. "Het oogenblik was voor hen gekomen, zeide hij, om den heldenstoet der getrouwe Oud-Nederlanders te helpen vergrooten, om de goede zaak, voor welke het zwaard was aangegord, met standvastigheid en moed te ondersteunen, en den vaderlandschen grond tegen elken aanrander te verdedigen. Als een waar burgervader drukte hij den schutters de krijgspligten op het hart, door welker betrachting zij hunne waarde en sterkte zouden kennen en zich de hoogachting van allen verzekeren, tevens de goede zaak bevorderen en bij het vaderland zich verdienstelijk maken; terwijl hij, van hunne welgezindheid overtuigd geen oogenblik twijfelde, dat zij den roem niet verwerven zouden; dien de Bredanaar als vreedzaam burger en als braaf krijgsman verdient. » Ontvangt, zoo eindigde Z. Ed. achtbare, ontvangt in dit uur den afscheidsgroet, dien ik u welmeenend breng, vertrekt dan manmoedig; uwe hoop, uw vertrouwen zij op den God van Nederland gevestigd, en eene gezegende uitkomst brenge u eervol en gelukkig in ons midden weder, en, eindelijk, weest verzekerd, dat gij mij steeds bereid zult vinden, dien, zoo veel in mij is, uwe belangen en die uwer betrekkingen te behartigen, benevens de hulpbehoevende onder deze zoo veel mogelijk te verzorgen. Vaarwel! — leve de Koning! — Deze kreet, met die van *Leve onze Burgemeester!* gepaard, werd weder driemaal met algemeene geestdrift herhaald en verhief zich nogmaals bij het vertrek van dezen laatsten. De waarlijk goede gezindheid onder deze manschappen heerschende en de genegenheid die zij het achtbaar bestuur der stad en hunnen kolonel toegedragen werd hier ondubbelzinnig aan den dag en opgemerkt! Hun vertrek is nu aanstaande woensdag morgen bepaald.

Onder deze uittrekkende schutters bevinden zich, behalve gemelde heeren officieren, een aanzienlijk getal die vrijwillig de wapenen hebben aangegord, om het vaderland, waar zij daartoe geroepen worden, met hunnen arm bij te staan. Dit getal is op het hooren van het nabijzijnd vertrek zeer toegenomen, zelfs hebben gisteren en heden nog onderscheiden manschappen zich komen aangeven, om reeds morgen mede op te trekken.

— De kolonel kapitein-ter-zee *Koopman* heeft van Zijner Majesteits zeemagt voor Antwerpen, waarover hij het bevel voert, bij een dagorder kennis gegeven van 's Konings besluit, waarop aan verscheiden harer officieren en mede-schepelingen ridderkruisen zijn geschonken, als een blijk van Hoogstdezelfs tevredenheid over haar gedrag, alsmede van Zijner Majesteits begeerte, dat aan het gedeelte der zeemagt, hetwelk voor Antwerpen is gestationeerd, in het bijzonder zal worden te kennen gegeven, hoe veel aanspraak zich de aldaar aan boord dienende op Hoogstdezelfs achting en goedkeuring en op die van het vaderland verworven hebben, door het volharden in en het verdragen van vermoeijenissen, ongemakken en gevaren, door het inachtnemen eener voorbeeldige krijgstucht en door het aan den dag leggen van eene onkreukbare trouw en vaderlandsliefde.

— Omtrent de schepen, die dezer dagen van de Schelde ter reede van Vlissingen zijn gekomen, vernemen wij, dat het linieschip de *Zeeuw* thans in 's lands dok aldaar wordt gehaald; de bombardeerkorvet *Medusa* is nu mede van hare standplaats op de Schelde voor Vlissingen gekomen; de korvet *Nehalennia* is bestemd om eerstdaags naar Texel te zeilen, terwijl de brik *de Panther* op nieuw in dienst gesteld wordt.

De berigten uit Zeeland gewagen bij voortduring van het aantal belgischesche deserteurs, die aldaar aankomen. Den 3den waren er van Terneuzen wederom drie, waarvan een met vrouw en kind, naar Vlissingen overgevoerd. Het tafereel dat door al deze lieden aangaande den toestand van België opgehangen wordt, is schrikwekkend. Naar hun verhalen is onder de geringere klassen, tot zelfs bij de min gegoede burgers, honger en armoede algemeen heerschend; van handelzaken wordt niets vernomen, maar wel van bankbreuken en in beslagnemingen; diefstal en inbraak, zelfs persoonlijke aanranding op straat moeten bijna dagelijks plaats hebben, zoodat niemand, die nog wat heeft, zich-zelven noch zijne bezittingen veilig kan rekenen.

Tot staving eenigermate hiervan zou kunnen strekken, dat zich dezer dagen een groot aantal lieden, bewoners aan de grenzen, aan onze voorposten in Staats-Vlaanderen moeten vertoond hebben, smeekende om op ons grondgebied te worden toegelaten, ten einde door handenarbeid, onverschillig van welken aard, hoe weinig ook te verdienen, ten einde hunnen nijpenden honger te stillen. Het schamel voorkomen dezer lieden benevens hunne vervallen gedaante gaf genoeg bewijs voor de waarheid hunner gezegden, alsmede van het uiterste waartoe de nood deze ongelukkigen gedreven had.

Het spreekt van zelfs, dat geen, of schoon medelijden onze hunnen toestand gevoelende, dezen ramptuigen slagtoffers der revolutie hun aanzoek ontzeggen moet.

BELGIE.

Brussel, den 5den December.

De heer *Stockmar*, de vriend van koning *Leopold*, vertrekt heden avond naar Londen.

— De nieuwe engelsche ambassadeur bij het kabinet van 's Gravenhage is, zoo men zegt, de heer *Temple*, broeder van lord *Palmerston*.

— Volgens sommige dagbladen is er ernstig kwestie van een huwelijk tusschen koning *Leopold* en de oudste dochter van koning *Lodewijk Filips*. De dood der hertogin douairière van Saksen-Coburg alleen, heeft, naar men zegt, dit huwelijk tot dus verre vertraagd, hetwelk reeds in den loop van November had moeten plaats hebben, doch nu onherroepelijk in de maand January aanstaande bepaald is. Hetzelfde blad verhaalt, dat als *B. Adair*, de generaal *Belliard* en de hertog *van Arenberg* onderscheidene conferentien gehad hebben, om de voornaamste voorwaarden dezer echtverbindtenis te regelen.

— Eenige ontvangers der belastingen, van de onwetenheid der schatpligtigen misbruik gemaakt hebbende, om de obligatien of bons, spruitende uit de leening van 12 millioenen, voor spotprijzen te verkoopen, zoo heeft de gouverneur onzer provincie de plaatselijke regeringen uitgenoodigd, om, alle zondagen, de prijscourant, zoo van de obligatien uit de eerste leening, als uit de tweede van 10 millioenen gesproten, volgens de beursprijzen van Brussel af te kondigen.

— Wij lezen in *l'Echo de la Frontière*, onder dagteekening van Valenciennes den 3den December:

» De luitenant-generaal *Testa* heeft zijn hoofdkwartier te Valenciennes gevestigd. Daar was bevel gekomen, om het leger van het Noorden, te rekenen van den 1sten December, op den voet van vrede te brengen; maar dewijl er sedert eenigen tijd, geene order bij dat leger komt, of zij wordt dadelijk weder ingetrokken, zoo is er weldra ook weder contra-order gekomen en het leger blijft steeds op den voet van oorlog.

Antwerpen, den 4den December.

Wij lezen in ons *Journal de Commerce*:

» Het schijnt, dat de conferentie meer en meer genegen wordt om nieuwe concessien aan Holland te doen, ten einde dat rijk tot eene schikking over te halen, maar het besluit, hetwelk het 's Gravenhaagsche kabinet onlangs heeft genomen, dat het zich voortaan met geene mededeeling van eenig hof hoegenaamd betrekkelijk de 24 artikelen meer zou bezig houden, schijnt te bewijzen, dat koning *Willem* minder dan ooit genegen schijnt, om iets van zijne eischen te laten vallen."

Van Brussel [illegible] alle Poolsche officieren, die [illegible], in Belgische dienst worden aangenomen, de soldaten, welke in Fransche dienst wenschen te treden, worden, voor rekening van het Poolsch comité naar Valenciennes gezonden. De graaf *Matuszewitz* zal, als luitenant-kolonel, in het legioen vreemdelingen, onder bevel van den kolonel prins *Mural*, treden.

FRANKRIJK.

Paris, den 2den December.

Wij hebben heden, zegt *la France Nouvelle*, het gelukkige aankomen van den hertog van *Orleans* en van den minister van oorlog ontvangen, welke tot den 30sten loopt. De prins had even voor het vertrek van den courrier, op de hoogten van Calvive, een half uur van de stad gelegen, revue over de troepen gehouden.

De prefekt en, na hem, de maires van Lyon, van Vere, van la Guillotière en van la Croix Rousse, waren den Prins hunne hulde komen bieden. Zij hadden den levendigen wensch des volks te kennen gegeven, om Z. K. H. binnen de stads muren te zien.

In de stad was eene proclamatie aangeplakt, om de ontwapening te gelasten. Reeds was er een groot aantal wapenen weder in het tuighuis gebragt.

Alles doet vermoeden, dat wij, zoo de telegraaf heden had kunnen werken, den intogt des prinsen binnen Lyon zouden vernomen hebben. Ook heeft het gouvernement reeds het stellig bericht bekomen, dat de prins op den 30sten zijne intrede binnen de stad zou doen.

— De kolonel van het 49ste regiment zich als parlementair te Lyon vertoond hebbende, om voor den intogt van zijn regiment binnen de stad te onderhandelen, heeft de generaal *Roguet* zulks zoo euvel opgenomen, dat hij den generaal, kommandant in het departement van de Loire, bevel gezonden heeft, om dien kolonel te doen in hechtenis nemen. De kolonel heeft zich met de vlugt gered.

— De kamer der afgevaardigden heeft heden deszelfs discussien over de in het Code Penal voorgestelde wijzigingen voortgezet. Deze discussie heeft tot het voorstellen van eene menigte amendementen en onder-amendementen aanleiding gegeven.

De minister van oorlog heeft, in die zelfde zitting, een nieuw krediet van 2,000,000 francs voor de vesting-werken aangevraagd.

— Gisteren zijn, bij eenen kleederen-verkooper, 25 medailles aangehouden, welke men vermoedt, uit den diefstal in de boekerij gesproten te zijn. De justitie zet hare nasporingen te dezen opzigte ijverig voort.

— De voormalige keizerin van Brazilie is gisteren van eene dochter verlost.

— De generaal *Drouet*, zoo vermaard door zijne militaire bekwaamheden en zijne getrouwheid aan den keizer, is te Nancy overleden. De meest volkgezinde der nieuw benoemde Pairs, want men weet, dat hij onder de 36 pairs der ordonnantie behoorde, zal dus aan de oproeping, om zitting te komen nemen, niet beantwoorden.

— De fondsen stonden heden: de 5 pCts 96; de 3 pCts 60,80, de Napelsche renten 82,20; alles op kantant.

ENGELAND.

London, den 3den December.

Bij de aanstaande bijeenkomst van het Parlement zal in het Hoogerhuis het voorstel van het adres aan den Koning door lord *Camperdown* en in het Huis der Gemeenten door lord *Cavendish* gedaan worden.

Te Manchester heeft de aangekondigde volksvergadering plaats gehad, ten einde eene verklaring van de regten van den mensch vast te stellen, die de belangen van alle klassen zou moeten waarborgen en waarin afgevaardigden voor de nationale conventie gekozen zouden worden, die de reform-bill ontwerpen moeten, welke den Koning en de ministers aangeboden moet worden als de eischen des volks bevattende. Er waren in den beginne niet meer dan duizend menschen tegenwoordig, welk getal niet hooger dan twee duizend klom, om dat de fabrikanten, zoo men zeide, hun volk hadden opgesloten. De secretaris van de politieke unie heeft gesproken over de bestaande instellingen, aangeboren regten, erfregt, belastingen en jaarlijksche parlementen, en besloten met eene verklaring van de regten van den mensch. De regering heeft eenige pogingen gedaan om die vergadering te weren, maar heeft ze eindelijk gadegeslagen. Onder het volk schijnt veel vrees geheerscht te hebben, daar het enkel op een gerucht van den aantogt van troepen naar een goed heenkomen zocht. De vergadering is gescheiden zonder eenig doel bereikt te hebben, nadat de aanleggers in verlegenheid gemaakt waren over het misluk ken hunner pogingen.

In eene vergadering van de Unie, te Londen gehouden in de *Kroon en het Anker*, zijn hatelijke redevoeringen uitgesproken over een brief, bij de vereeniging ingekomen van den bekenden sir *Francis Burdett*, waarbij hij zich aan de vereeniging onttrok, daar hij geen oogmerk had om een ligchaam te vestigen, dat zich voorstelde een tribunaal toezigt over de daden van het gouvernement te houden.

Woensdag zijn de kolenmijnwerkers te Bilston, opgerezen over het loon, dat zij verdienen, oproerig geworden en hebben de gevangenis opengebroken, waaruit zij twee misdadigers hebben bevrijd. De magistraat heeft terstond maatregelen genomen om verdere baldadigheden te stuiten, en volgens berigten, gisteren ochtend ontvangen, hebben er geene nieuwe buitensporigheden plaats gehad; doch bijzondere brieven uit Birmingham spreken ook van oproerige bewegingen onder de kolenwerkers te Wednesbury, Oldbury en Tipton, te verzekeren, dat eenige duizenden hunner het land rondloopen, ten einde overal, waar kolenmijnen zijn, het werkvolk te dwingen om zich bij hen te voegen.

Brieven uit Parijs melden, dat de Oostenrijksche en Pruisische ambassadeurs aldaar order ontvangen hebben, om met de Fransche regering over eene algemeene ontwapening der groote Mogendheden te handelen, en dat aldaar ook te Berlijn conferentien zullen gehouden worden. Hoezeer zoodanige ontwapening eene wenschelijke zaak zijn zou, is menigeen van gevoelen, dat de tegenwoordige oogenblikken slecht gekozen zijn om dit ontwerp ten uitvoer te leggen.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Handboek van de Geschiedenis der Letterkundige Beschaving, door Dr. WACHLER, hoogleeraar te Breslau. Vrij vertaald door N. G. van KAMPEN. 1ste en 2de deel. Te Haarlem bij de Erven FRANCOIS BOHN 1829—1830. In 8vo gr. 454 en 460 bladz. De prijs der beide deelen is *f* 7,80.

Eerst nu worden wij door de Erven Francois Bohn in de gelegenheid gesteld, om het door den geleerden heer van Kampen vrij vertaalde werk van den hoogleeraar Wachler, de aandacht der naar letterkennis zoekende lezeren te vestigen.

Dit gewigtig gedeelte der literatuur, was vroeger bijkans alleen behandeld geworden, met betrekking tot de oude *Grieksche* en *Latijnsche letterkunde*. Schlegel gaf een meer *algemeen* overzigt over den voortgang der letteren, — een werk dat kort na de in het licht verschijning, in het fransch vertaald, veel opgang maakte.

Het merk van den hoogleeraar W., reeds door verscheidene werken, vooral door eene *geschiedenis der historie*, met veel roem in Duitschland bekend, was echter beter geschikt door eenige omwerking in het Nederduitsch vertaald te worden, om als *compendia* voor die wetenschap te dienen, wanneer men op onze hoogescholen, voor dit bijzonder gedeelte, leerstoelen vestigde. Een algemeen overzigt over den voortgang der letteren en wetenschappen, bij alle volken, althans bij de *Europeesche*, is alleen in staat een onzijdig oordeel over de gewrochten der onderscheidene natien te vellen, en wordt daardoor eene wezentlijke bijdrage tot ware kennis en geleerdheid.

Het eerste deel van dit, vrij vertaalde werk, kan afzonderlijk beschouwd worden als een *handboek voor de geschiedenis der oude letterkunde*, zijnde deszelfs inhoud verdeeld in eene *inleiding* en *vier* tijdvakken.

Het eerste, of zoogenaamd *duister* tijdvak (voor Moses); het tweede: van Moses *tot op* Alexander *den Grooten*; het derde: van Alexander *den Grooten tot den dood van keizer* Augustus, en eindelijk het vierde: *van den dood van keizer* Augustus *tot op de volksverhuizingen*.

Het tweede deel, dat in eene inleiding en twee tijdvakken is verdeeld, kan ook als een afzonderlijk *handboek van de geschiedenis der middeleeuwen* beschouwd worden; bevattende het eerste tijdvak, de geschiedenis der letteren en wetenschappen *van de volksverhuizingen tot de kruistogten*, en het tweede *van de kruistogten tot herstelling der wetenschappen*.

Dit werk, dat niet letterlijk vertaald, maar door eene vrije bewerking door den verdienstelijken v. K., voor den Nederlandschen lezer bruikbaar is gemaakt, door onderscheidene boekenkenners en boekaminuzairs reeds met genoegen ontvangen en met nut gelezen zijnde, behoeft verder geene aanbeveling.

†† Bij vonnis der Regtbank van Koophandel, zitting houdende te *Breda*, van den 3den December 1831, is in staat van Faillissement gesteld ADRIAAN TIMMERS, Koopman, wonende te *Willemstad*, zijnde bij dat vonnis de Heer [illegible] VAN REUTH tot Regter Commissaris en de [illegible] VANGILS tot Agent in het gemelde Faillissement [illegible].

De Griffier der Regtbank voorsd.
H. DONKERSLOOT.

†† De Ondergeteekende acht zich verpligt, om alle misbruiken en onaangenaamheden voor te komen, hier publiek opmerkzaam te maken, aan niemand, zonder uitzondering, dan tegen kontante betaling, iets op zijn naam af te geven, alleen het door hem eigenhandig geteekend bewijs zal als geldig beschouwd worden, en buiten dit aan niemand eenige de geringste betaling te doen geschieden.

Breda, den 7 December 1831.

C. FRISSART,
Plaats-Majoor.

Allen die iets te pretenderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van Wijlen JENNEKE VOS, Weduwe Wijlen WILLEM VOS, gewoond hebbende en op den 24sten September 1831, te *Noordgouwen* overleden, gelieven daarvan opgaven of betaling te doen vóór of op den 10den December 1831, aan C. VAN HEMERT te *Duiveren*. Brieven Franco.

Men verlangt tegen 1 Mei aanstaande in huur, een fatsoenlijk BURGERHUIS, in het midden-gedeelte der Stad *Breda*, met [illegible] Beneden Kamers en Tuin. Adres bij de Uitgevers dezer Courant.

STOOMPACKET-VAART tusschen *ROTTERDAM en LONDEN*, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacket *Atlas*, gevoerd door *Kramer*, zal, uit hoofde der Quarantaine-Maatregelen, niet altijd van hier op de reeds voor deze gunstverdeerde dagen en uren kunnen vertrekken; doch zoo lang het Saizoen zulks toelaat voortgaan met wekelijks van hier te vertrekken.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten W. SMITH & Comp. en P. A. VAN EE.

Te BREDA, bij BROESE & Comp. Boekdrukkers en Boekverkoopers.